

Resultatstrategi för globala insatser för mänsklig säkerhet 2014-2017

1 Förväntade resultat

Denna strategi styr användningen av medel som anslås inom anslagsposten globala insatser för mänsklig säkerhet i regleringsbrevet avseende Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) för respektive verksamhetsår. Strategin ska gälla under perioden 2014-2017.

Verksamheten inom ramen för strategin syftar till att bidra till att skapa förutsättningar för människor i konflikt- och postkonfliktsituationer att leva i frihet, säkerhet och rättvisa.

Verksamheten förväntas bidra till resultat uppdelat på två resultatområden:

Resultatområde 1: Värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld

Med fokus på minskad sårbarhet för konflikt och återfall i konflikt

- Stärkt kapacitet hos nationella aktörer när det gäller att förebygga, hantera och lösa våldsamma konflikter på fredlig väg.
- Försonings-, dialog- och förtroendeskapande processer för att effektivt hantera konflikter, inkluderar i högre grad företrädare för olika grupper i samhället.
- Statliga institutioner levererar grundläggande samhällsservice, som en fredsvinst, i konflikt- och postkonfliktländer.
- Fler kvinnor deltar i dialog- och förtroendeskapande processer och i freds- och statsbyggandearbetet under och efter en konflikt.
- Förbättrade metoder och policyer hos internationella, nationella och lokala organisationer för att genomföra konfliktrelaterade utvecklingsinsatser.

Med fokus på minskat könsrelaterat våld i konflikt och postkonfliktsituationer

- Våld mot kvinnor motverkas och förebyggs i högre grad.
- Ökad kapacitet hos institutioner och organisationer som arbetar med kvinnor och barns utsatta roll.
- Stärkt skydd för barn.

Med fokus på ökad mänsklig säkerhet i konflikt- och postkonfliktsituationer

- Regering, parlament och civilsamhället utövar en ökad demokratisk kontroll och översyn av institutioner inom säkerhetssektorn.
- Antalet barnsoldater och barn som utnyttjas av väpnade styrkor eller väpnade grupper minskar.
- Ökad kapacitet hos institutioner och organisationer som arbetar med rehabilitering av före detta barnsoldater och barn som utnyttjats av väpnade styrkor eller väpnade grupper.

- Befolkningen i i konflikt- och postkonfliktländer upplever ett minskat hot från minor, klusterammunition och andra explosiva lämningar av krig.
- Fler människor är medvetna om riskerna med minor, klusterammunition och andra explosiva lämningar av krig.
- Minskad omfattning av den illegala eller oansvariga spridningen av små och lätta vapen.

Resultatområde 2: Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och frihet från förtryck

Med fokus på stärkta demokratiska processer och institutioner samt ökad respekt för rättsstatens principer

- Fler människor i konflikt- och postkonfliktsituationer lever i samhällen med fungerande rättsinstitutioner som bland annat hanterar övergångsrättvisa och stärker möjligheten för människor att utkräva ansvar av sina regeringar.
- Enskilda personer ska i ökad omfattning garanteras rättssäkerhet och rättstrygghet från alla delar av rättskedjan.
- Fler människor i konflikt- och postkonfliktsituationer har möjlighet att påverka politiska beslut.

2 Verksamhet

Inom ramen för denna strategi ska insatser som har ett globalt mervärde stödjas. Globala insatser utgörs av stöd som bidrar till att prioriterade svenska frågor får genomslag och påverkar den internationella normativa policyutvecklingen inom strategins områden. Stöd kan ges till organisationer, nätverk eller andra aktörer som är normgivande och har en nyckelroll inom frågor som prioriteras av Sverige. Stöd kan även ges till globala och regionala organisationer eller fonder som mer effektivt kan kanalisera stöd till flera länder inom området än insatser via flera bilaterala avtal. Motvindsfrågor där Sverige företräder en värdegrund som inte i tillräcklig utsträckning lyfts fram av andra aktörer i det internationella samarbetet ska beaktas.

Denna strategi tillåter också finansiering av bilaterala insatser i situationer där det finns ett förhöjt behov av snabbhet och flexibilitet eller ett oförutsett tillfälle till stöd, men där möjlighet saknas inom ramen för land- eller regionala strategier.

Värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld syftar till att bekämpa både fattigdom och förtryck. Mänsklig säkerhet sätter människors säkerhet före staters säkerhet. Detta innebär för den enskilde människan rätten att leva fri från våld och fri från hot om våld – politiskt, kriminellt, ekonomiskt, socialt eller könsrelaterat. Frihet från våld är en grundläggande förutsättning för andra friheter och rättigheter, och är ett nödvändigt fundament för utveckling.

Orsakerna bakom konflikter skiljer sig åt, men kan röra exempelvis landägandefrågor, fördelning av intäkter från naturresurser eller brott mot grundläggande mänskliga rättigheter. Även bristande tillgång på vatten och klimatförändringar kan, i samspel med andra faktorer, bidra till konflikt.

Våld och konflikt medför att det i praktiken blir omöjligt för fattiga människor i drabbade länder att tillgodose sina grundläggande behov och ta sig ur fattigdom. Denna strategi ska styra finansieringen av freds- och statsbyggande insatser som bidrar till att skapa förutsättningar för människor i konflikt- och postkonfliktsituationer att leva i frihet, säkerhet och rättvisa.

I konflikt- och postkonfliktsituationer är kapaciteten att hantera och analysera risker avgörande och en förhöjd riskacceptans kan vara nödvändig för att uppnå resultat. I samband med insatsberedning ska därför resonemang om risker och nivån för riskacceptans i genomförandet av insatsen göras. Konfliktkänslighetsaspekter ska särskilt beaktas.

Verksamheten sker i linje med OECD-DAC:s riktlinjer för användningen av internationellt bistånd. Militära och civila roller ska hållas isär.

"New Deal for Engagement in Fragile States" ska vara en utgångspunkt för verksamheten inom de länder och områden där New Deal är relevant. New Deal är en överenskommelse som förordar ett nytt sätt att bedriva bistånd i konflikt- och postkonfliktländer. Utgångspunkten för New Deal ligger på fem freds- och statsbyggande mål: inkluderande politik, rättvisa, säkerhet, grundläggande ekonomiska förutsättningar såsom sysselsättning samt statens inkomster och tillhandhållande av vissa samhällstjänster. New Deal ger möjlighet att knyta samman politik, ekonomi och säkerhet. Landets egen vilja och förmåga att äga och leda processen står i fokus.

Resultatområde 1: Värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld

Med fokus på minskad sårbarhet för konflikt och återfall i konflikt

Insatser ska genomföras för att stärka konfliktdrabbade länders lokala och nationella kapacitet att lösa konflikter på fredlig väg. Detta kan inkludera stöd till försoningsprocesser och dialogforum, vilket även kan innefatta direkta medlingsinsatser av internationella aktörer. Kvinnors deltagande i medlings- och dialogprocesser bör stödjas, liksom kvinnors kapacitet att påverka dessa processer.

Verksamheten kan stödja uppbyggandet av grundläggande samhällservice vilket är en förutsättning för förbättrade levnadsvillkor och ekonomisk återuppbyggnad. Detta ska ses som en fredsvinst direkt efter en konflikt. Insatser ska också stödja kvinnors deltagande i freds- och statsbyggandet efter konflikter.

Konflikt- och postkonfliktländer medför särskilda utmaningar både för traditionella biståndsaktörer och för mottagarländer. Verksamheten ska därför bidra till att stärka institutioners och organisationers kapacitet för att hantera sådana svårigheter. Metodutveckling för genomförande av insatser i konflikt- och postkonfliktländer är viktigt för att bedriva ett starkare bistånd. Vid stöd till sådant arbete är innovativa arbetsformer särskilt prioriterade.

Då New Deal är ett nytt sätt att bedriva bistånd i konfliktdrabbade länder kan det under inledningskedet behövas stöd till dess implementering. Det kan också finnas behov av stöd för utveckling av indikatorer kring de fem freds- och statsbyggande målen.

Med fokus på minskat könsrelaterat våld i konflikt och postkonfliktsituationer

I enlighet med Sveriges fokus på kvinnor som målgrupp för det svenska biståndet prioriterar regeringen insatser i konflikt- och postkonfliktsituationer med koppling till FN-resolution 1325 och dess efterföljande resolutioner om kvinnor, fred och säkerhet. Insatser ska göras vilka stärker skyddet för kvinnor i konflikt- och postkonfliktsituationer, där kvinnor aktivt deltar i utformningen. Åtgärder ska vidtas för att förebygga och motverka våld mot kvinnor. Män bör involveras i detta arbete.

Resolution 1612 om barn i konfliktsituationer är även fortsatt prioriterad, därför ska insatser göras vilka beaktar barns särskilda utsatta roll och behov. Barnrättsperspektivet ska beaktas.

Med fokus på ökad mänsklig säkerhet i konflikt- och postkonfliktsituationer

Människor i konflikt- och postkonfliktsituationer utsätts för olika slags våld, som kan vara politiskt eller ekonomiskt betingat. Stöd till rättskedjan har bäring på mänsklig säkerhet. Insatser ska därför göras för uppbyggnad eller reformering av rättssektorn liksom för att öka den demokratiska kontrollen och översynen av säkerhetssektorn. Dessa insatser syftar till att verka för enskildas rättstrygghet och rättssäkerhet.

Insatser ska genomföras för att minska antalet barnsoldater och barn som utnyttjas av väpnade styrkor och grupper. Inom ramen för strategin ryms även insatser som kan hjälpa dessa barn att återvända till ett liv utan våld – exempelvis utbildning, bearbetning av trauman och försoningsarbete. Pojkars och flickors särskilda behov ska uppmärksammas.

Insatser ska göras för minhantering, i enlighet med Sveriges folkrättsliga åtaganden på området, samt för att stödja arbetet mot illegal eller oansvarig spridning av små och lätta vapen.

Verksamhet inom området minhantering ska stärka den nationella kapaciteten och medvetenheten om riskerna i de mottagande länderna. Stödet bör också leda till ett minskat hot från minor, klusterammunition och andra explosiva lämningar av krig.

Insatser för att bekämpa illegal eller oansvarig handel med små och lätta vapen ska relatera till genomförandet av FN:s handlingsprogram liksom EU:s strategi och handlingsplan, samt vapenhandelsfördraget (ATT).

Resultatområde 2: Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och frihet från förtryck

Med fokus på stärkta demokratiska processer och institutioner samt ökad respekt för rättsstatens principer

Tillgång till rättvisa är en viktig aspekt för att uppnå en långsiktig fred och förebygga konflikter. Insatser ska göras i stöd för uppbyggnad och stärkande av nationella rättssystem och motverkandet av straffrihet för allvarliga brott med särskild hänsyn till kvinnor och barns situation. Insatser ska även stödja möjligheten för befolkningen i konflikt- och postkonfliktländer att utkräva ansvar gentemot sina regeringar. En inklusiv politisk process är avgörande för att bygga hållbar fred och demokrati. Fler människor ska delta i politiskt beslutsfattande på alla nivåer.

3 Uppföljning

Formerna för uppföljning framgår av regeringens riktlinjer för resultatstrategier inom Sveriges internationella bistånd.